

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
ARKUSZ I

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza I można uzyskać maksymalnie 100 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych), uznaje się każdą inną pełną i poprawną merytorycznie odpowiedź, przyznając za nią maksymalną liczbę punktów,
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, oceniane w skali 0 – 1 punkt przyznaje się wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tylko tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów,
- informacje podane w nawiasach kwadratowych mają charakter uzupełniający lub alternatywny.

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
1.	b)		1
2.	c)		1
3.	b)		1
4.	c)		1
5.	Instytucje władzy		1
6.	Prawa I generacji: <ul style="list-style-type: none"> ▪ prawo do sądu, ▪ prawo do wolnych wyborów, ▪ prawo do własności, ▪ prawo do obywatelstwa. Prawa II generacji: <ul style="list-style-type: none"> ▪ prawo do ochrony zdrowia, ▪ prawo do urlopu i wypoczynku, ▪ prawo do wolnych związków zawodowych,	Zasady zaliczania: za 2 i 3 poprawnie wpisane prawa – 1 pkt, za 4 i 5 – 2 pkt, za 6 i 7 – 3 pkt, za 8 i 9 – 4 pkt, za 10 – 5 pkt, za 11 i 12 – 6 pkt.	0 – 6

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawo do nauki, ▪ prawo do korzystania z dóbr kultury ▪ prawo do własności. <p>Prawa III generacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prawo do życia w pokoju, ▪ prawo do zdrowego środowiska naturalnego, ▪ prawo do rozwoju ▪ prawo do korzystania z dóbr kultury. 		
7.	<ul style="list-style-type: none"> a) – P b) - P c) - F d) - P e) – F 	<ul style="list-style-type: none"> 3 pkt - za 5 2 pkt - za 4 1 pkt - za 2 	0 – 3
8.	<ul style="list-style-type: none"> a) - F b) - P c) - F d) - P e) – F 	<ul style="list-style-type: none"> 3 pkt - za 5 2 pkt - za 4 1 pkt - za 2 	0 – 3
9.	<ul style="list-style-type: none"> a) - 3 b) - 4 c) - 2 d) – 5 	1 pkt - za każde prawidłowe połączenie.	0 – 4
10.	<ul style="list-style-type: none"> a) - 2 b) - 5 c) - 4 d) – 3 	1 pkt - za każde prawidłowe połączenie.	0 – 4
11.	<ul style="list-style-type: none"> a) - 3 b) - 1 c) - 2 d) - 5 	1 pkt - za każde prawidłowe połączenie.	0 – 4
12.	<ul style="list-style-type: none"> a) Trybunał Konstytucyjny b) Trybunał Stanu c) Wojewódzki Sąd Administracyjny [Sąd Administracyjny, sąd administracyjny] d) Sąd Najwyższy 	1 pkt - za każdą prawidłową odpowiedź.	0 – 4
13.	<ul style="list-style-type: none"> a) od chwili urodzenia [warunkowo od chwili poczęcia, o ile urodzi się żywe; dopuszcza się też zapis „0”] b) ukończone 13 lat, [13] c) ukończone 18 lat, [18] 	1 pkt - za każdą prawidłową odpowiedź.	0 – 3

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
14.	1.a) istotą tej zasady jest, np.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ podział (władza ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza), ▪ równowaga władz, ▪ wzajemna kontrola, ▪ niezależność, ▪ hamowanie. 	2 pkt po 1 pkt za jedną cechę,	0 – 5
	1.b) np.: zapobiega władzy absolutnej [brak dominacji jednej władzy nad drugą] Uwaga: należy uznać każde inne poprawne sformułowanie wyrażające tę samą myśl, o ile nie dubluje odpowiedzi z podpunktu a).	1 pkt	
	2. Karol Monteskiusz (możliwa pisownia w języku francuskim) – wiek XVIII	1 pkt - za imię i nazwisko 1 pkt - za wiek	
15.	1) Rada Ministrów [rząd]	1 pkt	0 – 5
	2) Senat	1 pkt	
	3) Prezydent RP [prezydent]	1 pkt	
	4) grupa [co najmniej] 15 posłów, [posłowie, komisje sejmowe,]	1 pkt	
	5) grupa [co najmniej] 100 tys. obywateli	1 pkt	
16.	Utrzymywanie sieci wodociągowej.		0 – 1
17.	Dochody własne – obchody święta miasta Subwencje – prowadzenie szkół Dotacje celowe – wydawanie dowodów osobistych.	1 pkt - za każdą prawidłową odpowiedź	0 – 3
18.	1. [była] Jugosławia, [Nowa Jugosławia, Serbia i Czarnogóra, Serbia] Konflikt, np.: Serbowie - Albańczycy z Kosowa, Serbowie - Chorwaci, Bośniacy muzułmanie - Serbowie,	1 pkt - za wymienienie jednego państwa 1 pkt - za wskazanie obu stron konfliktu (Uwaga: uznajemy również nazwy wymienione po przecinku)	0 – 6
	2. Irak konflikt, np.: Irak - Kuwejt, reżim S. Husajna - koalicja państw [pod egidą USA lub wymienienie min. 2 państw], [szyici - sunnici, reżim S. Husajna - Kurdowie]		
	3. Afganistan konflikt, np.:		

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
	<p>Talibowie [Islamski Ruch Afganistanu „Taliban”] - mudżahedini, [plemiona pasztuńskie, opozycyjne plemiona afgańskie] lub Talibowie - koalicja państw NATO [pod egidą USA]</p> <p>Uwaga: w przypadku, gdy zdający źle zidentyfikuje państwo, a poda poprawnie strony tylko konfliktu – nie przyznajemy punktów.</p>		
19.	a) 1	1 pkt	0 – 6
	b) wpis do ewidencji [partii politycznych dokonany przez sąd okręgowy, sąd, Krajowy Rejestr Sądowy],	1 pkt	
	c) sąd [okręgowy] - jeżeli zgłoszenie jest niezgodne z przepisami prawa, - jeżeli Trybunał Konstytucyjny stwierdzi sprzeczność celów [zapisanych w statucie] partii z konstytucją, - jeżeli Trybunał Konstytucyjny stwierdzi sprzeczność zasad [zapisanych w statucie] partii z konstytucją, - przyczyny materialne (np. odwoływanie się do ideologii rasistowskich, faszystowskich)	2 pkt (1 pkt za nazwę organu oraz 1 pkt za dwie przyczyny)	
	d) <ul style="list-style-type: none"> • składki członkowskie • darowizny • spadki • dochody z majątku • zapisy • dotacje • subwencje • kredyty bankowe <p>Uwaga: za poprawne należy uznać także sposoby finansowania wymienione w art. 24.4, 24.5, 24.7.</p>	1 pkt - za wymienienie 5 – 6 sposobów, 2 pkt - za wymienienie 7 sposobów.	

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
20.	a) cztery państwa: Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Włochy	2 pkt - za wymienienie czterech nazw, 1 pkt - za wymienienie trzech nazw.	0 – 5
	b) Przyjęcie postanowień Konstytucji UE oznaczałoby wzrost siły głosu Polski o [0,24 punktu procentowego] [w porównaniu do ustaleń traktatu nicejskiego]	1 pkt - za wskazanie prawidłowej zmiany pozycji Polski	
	będzie realna groźba dyktatu najsilniejszych państw [Niemcy, Francja] przy wcześniejszej względnej równowadze [liczby głosów]. Uwaga: należy uznać wszystkie inne podobnie sformułowane odpowiedzi.	2 pkt - za pełne uzasadnienie stanowiska Polski, 1 pkt - za częściowe uzasadnienie.	
21.	Źródło A.		0 – 8
	a) opinia pozytywna [przeważa pozytywna]	1 pkt	
	b) 52	1 pkt	
	c) pozytywna ocena - np. doprowadzenie do zmian ustrojowych w Polsce i odzyskanie suwerenności przez Polskę negatywna ocena - np. nadmierne upolitycznienie związków zawodowych, w latach 90. wysokie koszty transformacji ustrojowej	4 pkt (po 1 punkcie za podanie każdej przyczyny)	
	Źródło B.		
	a) pozytywnie [72%] b) np. duża część członków byłej PZPR skorzystała na przemianach ustrojowych i społeczno-gospodarczych. Uwaga: należy uwzględnić wszelkie inne poprawne merytorycznie odpowiedzi.	1 pkt 1 pkt	
22.	1. O	1 pkt	0 - 8
	2. O	1 pkt	
	3. F	1 pkt	
	4. O	1 pkt	
	5. O	1 pkt	
	6. F	1 pkt	
	7. O	1 pkt	
	8. F	1 pkt	

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
23.	a) np. krytyka rządu izraelskiego za politykę wobec Palestyńczyków (mogą być podane konkretne wydarzenia),	1 pkt	0 – 3
	b) np. łamanie praw człowieka, prace nad bombą atomową, wojna z Koreą Południową,	1 pkt	
	c) np. krytyka polityki prezydenta Busha (mogą być konkretne przykłady, np. krytyka wojny w Iraku).	1 pkt	
Uwaga: należy uznać każdą poprawną merytorycznie odpowiedź.			
24.	a) najwięcej – Prezydent, najmniej – Sejm;	1 pkt	0 – 2
	b) Polskie Radio, Telewizja publiczna, Kościół rzymskokatolicki, [Prezydent].	1 pkt	
25.	A. Do oceny należy zastosować następujące kryteria: 1) podanie nazwy instytucji, która przeprowadzała badania, 2) podanie terminu przeprowadzonych badań, 3) podanie kategorii („dobrze, źle, trudno powiedzieć”), według których przeprowadzono badania sondażowe, 4) wymienienie tytułu badania (lub podanie, czego dotyczyło to badanie).	1 pkt - za podanie dwóch elementów 2 pkt - za podanie czterech elementów	0 – 12
	B. Przedstawienie wyników (dane procentowe).	0 - 2 pkt	
	Uwaga: zdający powinien wymienić tylko organy władzy państwowej. Jeśli poda również nazwy instytucji, nie przyznajemy punktów.		
	C. Ocena wyników badań.	1 pkt	
D. Wskazanie przyczyn ocen badanych organów (minimum 4): np. afery polityczne i gospodarcze, niesprawność organów państwowych, elastyczność prezydenta, itp.	4 pkt - po 1 pkt za odniesienie do każdego organu.		

Nr zadania	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
	E. Propozycje działań, np.: <ul style="list-style-type: none"> • ograniczyć immunitet poselski, • przyspieszyć tryb pracy sądów, • zmienić ordynację wyborczą do parlamentu, • surowo karać skorumpowanych funkcjonariuszy publicznych. 	3 pkt - po 1 pkt za każde działanie dotyczące każdego organu.	